

2.1  
01.153.4

7 Mei 1954

KA+ 230533  
1

Panorama 1954 No 1.

UITGEBOEKT

Ik heb de eer Uwer Excellentie hiernevens het gebruikelijke overzicht aan te bieden, werkzaamheden van deze dienst betreffende.

Het Hoofd van de Dienst.

f g/s

Mr H.W. Felderhof

aan Zijne Excellentie  
de Minister van Binnenlandse Zaken  
's-GRAVENHAGE

**Communistische Partij Nederland (C.P.N.)**

Bij de waarneming van de van de C.P.N. uitgaande activiteit bleek deze voornamelijk erop gericht te zijn de aandacht op zich te vestigen, door zich op te werpen als de verdedigster van de kleine dagelijkse belangen van de werkende bevolking, welke belangen zich gemakkelijk laten lenen tot een basis voor gemeenschappelijke actie.

Zo kon worden geconstateerd, dat o.m. slechte woningtoestanden, onvoldoende bus- en bootverbindingen, hinder voor omwonenden van fabrieken, de toepassing van de huurverhoging op na 1945 gebouwde woningen werden aangegrepen om actie te voeren.

Deze bedrijvigheid kan worden aangemerkt als een uitvloeisel van de z.g. eenheid-van-actie-tactiek, welke erop uit is de brede massa der arbeiders los te weken van de leiding van hun politieke partij en vakbeweging.

E.e.a. past ook in de voorbereiding voor de verkiezing van de Provinciale Staten, welke voorbereiding in de laatste helft van Januari aan de dag trad in de vorm van verkiezingsconferenties welke in elk der 17 partijdistricten zijn gehouden en waarin aan de hand van een opgesteld werkschema de te voeren propaganda-campagne werd besproken.

Waarnemingen hebben duidelijk gemaakt, dat de daarbij gevolgde tactiek voornamelijk heeft bestaan in aanvallen op de K.V.P., in het bijzonder op Prof. Romme, die "de vertegenwoordiger van de zwartste reactie en het grootkapitaal, de knecht van Amerika en de vriend van Adenauer" is genoemd. De P.v.d.A.-ers en de N.V.V.-ers is voorgehouden, dat hun "rechte" leiders aan de leiband van Prof. Romme lopen en dat enkel door eensgezind optreden van communisten en socialist "verbetering" kan worden bereikt.

Vastgesteld kon verder worden dat de strijd tegen het E.D.G.-Verdrag, waarvoor de belangstelling tanende was, weer enige opleving verkreeg door het bericht, dat bepaalde Amerikaanse luchtmachtonderdelen in Nederland zullen worden gestationneerd.

Afgesloten werd een door de Dienst ingesteld omvangrijk onderzoek naar de invloed van de C.P.N. in onderwijzerskringen. Gebleken is dat een relatief uiterst gering aantal onderwijzers communistisch of anderszins links-extremistisch is ingesteld; alleen in Amsterdam kon een enigszins groter aantal onderwijzers als zodanig worden aangewezen.

Bericht werd ontvangen, dat de communistische uitgeverij "Pegasus" te Amsterdam het in de Sovjet-Unie in de Nederlandse taal gedrukte boek "Oogst" zal laten uitkomen, hetgeen de aandacht heeft getrokken omdat -naar bekend is- "Moskou" in 1953 een onderzoek heeft ingesteld naar de mogelijkheden om op lonende wijze boeken in de Nederlandse taal uit te geven.

Vastgesteld kon worden dat het aantal abonné's op "De Waarheid" nog verder gedaald is.

### Mantelorganisaties

Eenheidsvakcentrale (E.V.C.): Ook de door de E.V.C. ontwikkelde bedrijvigheid bleek geheel te worden beheerst door de z.g. eenheid-van-actie-tactiek. De ontvangen berichten hebben duidelijk een sterk toenemende agitatie en propaganda in de bedrijven aangetoond, zowel rechtstreeks van de Partij uitgaande als van de E.V.C., e.e.a. voornamelijk in de vorm van bedrijfskranten, waarvan het aantal in het algemeen een niet onaanzienlijke stijging te zien gaf. In de bedrijven doen zich immers de beste mogelijkheden voor om op te komen voor de "noden van alle dag", waardoor ook de E.V.C. zich meer aanvaardbaar kan maken voor buitenstaanders. Succes kon worden geconstateerd in zoverre dat volgens verkregen gegevens het sedert jaren voortgaande ledenverlies van de E.V.C. plaats heeft gemaakt voor een netto-winst van ongeveer duizend leden.

Geconstateerd kon worden, dat de E.V.C. ook op andere wijze getracht heeft haar invloed te vergroten, daarmede de nieuwe aanwijzingen volgende, uitgegaan van het derde congres van het Wereldvakverbond (Wenen, October 1953).

Uit publicaties, zoals de E.V.C.-brochure "Nieuwe Perspectieven" en het "Selvaartsplan" der E.V.C., is n.l. gebleken, dat de E.V.C. zich bereid verklaard heeft om onder bepaalde voorwaarden in het kapitalistische kader mede te werken aan productieverhoging, waarmede zij een nieuw aspect heeft toegevoegd aan de eenheid-van-actie-tactiek.

Voor wat betreft de activiteit ontwikkeld door de verschillende bij de E.V.C. aangesloten bedrijfsbonden had o.m. de aandacht de voorbereidingen welke door "De Metaal/E.V.C." zijn getroffen voor de deelneming aan het in Juli a.s. te Wenen te houden congres van de Internationale Beroeepsafdeling voor arbeiders in de Metaal- en Mechanische industrieën (I.B.A. Metaal-W.V.V.). Gebleken is van een opzet om de Nederlandse delegatie te doen bestaan uit 15 personen.

Bericht is verkregen, dat de Voorzitter van I.B.A.-Metaal in verband met evenbedoelde voorbereidingen binnenkort Nederland zal bezoeken.

Gebleken is, dat de E.V.C. in de afgelopen maanden een aantal stakingen heeft doen uitbreken o.g. heeft bevorderd.

In het bijzonder had de aandacht de 24-uur-staking van 3500 havenarbeiders in de Rotterdamse haven (Maart '54). Gebleken is, dat het hoofdbestuur van de A.B.T./E.V.C. daarna een gedrukt pamflet heeft verspreid, gericht tot de bestuurders en leden van het O.V.B./Verkeer, waarin wordt gewezen op deze 24-uur-staking als gevolg van de eenheid-van-actie-tactiek waarin aangedrongen wordt op verdere samenwerking. Hoewel geconstateerd is geworden, dat bij dit conflict beide genoemde bonden zeer snel en actief zijn opgetreden en dat de E.V.C. ook tevoren reeds een gezamenlijke actie met het O.V.B. voorstond is niet gebleken, dat uit de gemeenschappelijke protestvergadering welke heeft plaats gevonden een blijvende samenwerking is voortgekomen.

Twee andere stakingen van enige omvang waren die van 600 arbeiders bij de Eerste Nederlandse Coöperatieve Kunstmestfabriek te Vlaardingen en van 60 glazenwassers in Den Haag. Vastgesteld werd, dat de agitatie van de Chefova/E.V.C. veel tot het ontstaan van deze conflicten heeft bijgedragen.

De onrust in het Amsterdams Gemeentelijk Vervoerbedrijf, waarin in de vorige verslagperiode de bekende "langzaam-aan"-actie plaats vond, is afgenomen.

Van de B.N.O.P. werd nog veel en meer openlijke activiteit waargenomen; bij enkele gemeentediensten werden zelfstandige B.N.O.P.-bedrijfsbesturen gevormd.

Voorts werd aandacht besteed aan de gang van zaken bij de Bond van P.T.T.-personeel "Ons Belang", welke sedert de reeds gemelde scheuring in December 1953 een ledenwerfactie heeft ingezet om het ledenaantal weer op te voeren. Nog niet bekend is in hoeverre deze actie resultaten boekt.

Uit de verkregen inlichtingen is opgemaakt, dat het ledenaantal van de Algemene Bond van Vervoerspersoneel (A.B.V./E.V.C.) waarschijnlijk geen juiste maatstaf meer biedt voor de beoordeling van de communistische invloed onder het vervoerspersoneel. Er bestaat n.l. -naar geconstateerd kon worden- een zekere vrees voor toetreding tot de Bond, omdat men daarvan nadelige gevolgen voor eigen positie vreest. Bestuursfuncties worden slechts ingenomen door oudere personeelsleden, die geen promotie meer te verwachten hebben.

#### Overige Mantelorganisaties

Vereniging "Nederland-U.S.S.R.". Met aandacht werden de pogingen gadegeslagen, welke de Vereniging Nederland-U.S.S.R. in het werk stelt om zich uit te breiden. O.m. is gebleken, dat in enkele van de voornaamste centra stappen zijn ondernomen om ook de plaatsen welke tot dusverre verwaarloosd werden, door versteviging van de onderlinge samenwerking der Verenigingsfunctionarissen, mede in de propaganda-activiteit (films, lezingen) te betrekken.

De jongste werfactie heeft volgens een bekendmaking van het hoofdbestuur circa 2000 nieuwe leden en abonneés op het Verenigingsmaandblad Nederland-U.S.S.R. opgeleverd. Gebleken is, dat deze wijze van publicatie reeds daarom misleidend is, omdat de nieuw aangeworven abonneés, die tevens lid zijn geworden, tweemaal in de berekening zijn opgenomen.

Een onderzoek naar de werkelijke omvang van de Vereniging is gaande.



Nederlandse Vrouwenbeweging. Deze organisatie toonde zich weinig actief. Dezerzijds werd o.m. het oog gehouden op de ontwikkeling van een langdurig geschil in het gewest "Gelderland".

Voorts vroegen enige delegaties naar het buitenland de aandacht, o.a. naar West-Duitsland, Oost-Duitsland (i.v.m. de propagandastrijd tegen de E.D.G.) en Indonesië (congres der Indonesische Vrouwenbeweging "Gerwis" of "Gerwani").

"De Internationale Vrouwendag", die op 8 Maart in verschillende gemeenten werd gevierd, trok slechts weinig belangstelling.

Jeugdorganisaties. Ondanks de uitspraak van het hoofdbestuur van het A.N.J.V. dat het militaire werk ook in 1954, als bijdrage in de strijd tegen de E.D.G., moest worden voortgezet, is reeds spoedig gebleken, dat er in de eerste drie maanden van dit jaar geen effectieve <sup>resultaten</sup> ~~stimulans~~ <sup>waren</sup> ~~niet aanwezig~~ was. De communistische jeugdorganisaties reageerden ook niet direct op de oproep van de World Federation of Democratic Youth om in de komende herfst een internationale conferentie voor de plattelandsjeugd te organiseren.

Het A.N.J.V. was tot voorskort druk bezig met zijn ledenwerfactie, die + 1000 leden zou hebben opgeleverd (October 1953-April 1954). Beschouwing van het ledenverloop leerde echter, dat het verbond in de periode October 1953-Januari 1954 + 300 leden verloor, zodat de uitkomst van de werfcampagne niet mag gezien worden als zuivere ledenwinst.

Onderzoek wees uit, dat het A.N.J.V. enige tientallen nieuwe clubs heeft gevormd, teneinde zijn aantrekkingskracht voor jeugdige personen te vergroten (toneel-, zang- en muziekgroepen, volleybal-clubs e.d.).

Aandacht hebben de pogingen van communisten om invloed te verkrijgen in de sportwereld, o.m. door middel van door hen georganiseerde sporttoernooien.

#### Oud-verzetstrijders.

De activiteit van het comité "Eenheid in het Verzet" is sterk verminderd, waarschijnlijk mede ten gevolge van toenemende terughoudendheid van niet-communistische personen, die aanvankelijk hun volle medewerking daaraan verleenden.

Vredesbeweging. Aandacht werd geschonken aan de "blijvende" resultaten van het "congres van Waaksaamheid tegen de herleving van het Duitse militarisme" (17 Januari 1954, Amsterdam). In verschillende steden vormden zich "initiatiefcomité's" voor het houden van provinciale conferenties over hetzelfde onderwerp.

De vredesbeweging in Nederland heeft nog niet gereageerd op de besluiten van het Bureau van de Wereldvrede-raad, dat van 28-30 Maart te Wenen discussieerde over de voortzetting van de strijd tegen de E.D.G. en verbod van de H-bom.

#### Overig links-extremisme

Spartacus. Van de Communistenbond "Spartacus" werd slechts geringe activiteit waargenomen. In Januari 1954 werd een besloten landelijke bijeenkomst gehouden, waar tot uiting kwam dat men de activiteit van de bond over het geheel genomen onvoldoende achtte.

Ive Internationale. Geconstateerd werd dat onder de aanhangers van het Trotskyisme grote meningsverschillen bestaan omtrent de te volgen tactiek.

Gebleken is voorts dat de z.g. intrede-politiek in de massabeweging der arbeiders niet door alle secties der Ive Internationale is aanvaard, tengevolge waarvan in een aantal landen een scheuring in die secties is ontstaan. In hoeverre zulks in de Nederlandse sectie (de R.C.P.) zijn weerslag heeft gevonden wordt nog nagegaan.

Socialistische Unie. Het reeds gesignaleerde initiatief van de Socialistische Unie om te komen tot een Liga voor Internationale Ontwapening resulteerde in het tot stand komen van een Onafhankelijke Contactcommissie voor Vredeswerk (O.C.V.) aan de vorming waarvan verder werd meegewerkt door vertegenwoordigers van de besturen van de Vredesbeweging "De Derde Weg", de Quakers, het O.V.B., De Dageraad en de F.A.N. (Federatie van Anarchisten in Nederland). Enige activiteit werd nog niet waargenomen.

#### RECHTS EXTREMISME

##### Nationaal Europese Sociale Beweging (N.E.S.B.)

Geconstateerd werd dat na de vrijpraak der beide N.E.S.B.-leiders door het Amsterdamse Gerechtshof deze beweging haar activiteit beperkte tot het colporteren met het blad "Alarm" in Amsterdam en Den Haag. Bekend werd, dat Paul van Tienen aanvankelijk plannen koesterde om deel te nemen aan de verkiezingen voor de Provinciale Staten, doch daarop later is teruggekomen, omdat de personen, die men kandidaat had willen stellen, geen candidatuur wensten te aanvaarden.

Gebleken is, dat Van Tienen nog steeds tracht contact op te nemen met buiten de N.E.S.B. staande figuren, o.m. met de bekende Westerling, die hierop echter niet is ingegaan. Wel is overeenstemming bereikt inzake een samenwerking met de in 1952 mede door oud-politieke delinquenten opgerichte stichting "Besec", die zich ten doel stelt de behartiging der belangen van werklozen. Mede op grond van een uitslating van de voorzitter dezer stichting, dat hij sympathiek staat ten opzichte van de N.E.S.B., wordt de verdere ontwikkeling van de beoogde samenwerking nauwkeurig gadegeslagen.

Aan de Belgische Dienst werden gegevens verstrekt omtrent de in België opgerichte organisatie "Mouvement Social des Provinces Romanes en Belgique", die zich bij de Europese Sociale Beweging heeft aangesloten en contact heeft gezocht met de N.E.S.B.

#### Verbindingen met de politie

Door het personeel dat met het onderhouden van deze verbindingen is belast werden in het afgelopen 1e kwartaal 1954 162 plaatselijke politiefchefs bezocht. Behalve de bij deze bezoeken gehouden besprekingen van bepaalde zaken en van de mogelijkheden tot het plaatselijk uitvoeren van inlichtingenwerkzaamheden ten behoeve van de aan de B.V.D. opgedragen taak werden ook drie bijeenkomsten belegd met groeps- en postcommandanten van de Rijkspolitie, waarbij in eenvoudige vorm een uiteenzetting werd gegeven van het belang van het inlichtingenwerk in meer algemene zin en de rol, welke daarbij door plaatselijke krachten kan worden vervuld. Eenzelfde uiteenzetting vond plaats voor een gezelschap inlichtingenrechercheurs van gemeentelijke en Rijkspolitie in Zuid-Limburg.

De periodieke bezoeken aan de plaatselijke politiefchefs en de politie-ambtenaren verbonden aan de plaatselijke inlichtingendiensten worden ook ten nutte gemaakt om een antwoord te verkrijgen over vraagpunten, welke zich minder goed lenen tot een schriftelijke behandeling en tot een uitwisseling van gedachten over wensen en verlangens welke zich in het verkeer van de B.V.D. met de plaatselijke politie aan een van beide zijden mochten voordoen. Ook wordt met deze bezoeken de gegevens verkregen om mede te kunnen oordelen over aanhangig gemaakte voorstellen tot uitbreiding van de sterkte van de plaatselijke inlichtingendiensten en tevens ter bekoming van voorlopige inlichtingen omtrent de wijze waarop de samenwerking met de B.V.D. voor een verdieping van het inlichtingenwerk zou kunnen worden verbeterd.



### VERDACHTTE VREEMDELINGEN

Door verschillende bij deze Dienst ontvangen informatie werd wederom de aandacht gevestigd op de gemakkelijke wijze waarop men zich hier te lande in het bezit kan stellen van gegevens waaraan bestemmingen kunnen worden gegeven die strijdig zijn met het landbelang. Zo kwam ter kennis van deze Dienst dat door een Pools regeringsbureau hier te lande een bestelling van topografische kaarten was geplaatst, o.m. betrekking hebbende op een belangrijk Nederlands defensiegebied.

Voorts bleek een plaatselijke vereniging voor vreemdelingenverkeer in Overijssel vrijwel gelijktijdig van een Hongaars regeringsbureau, dat zich o.m. met cartografie bezig blijkt te houden en van een -in Engeland gevestigde- firma, die relaties blijkt te hebben achter het IJzeren Gordijn, het verzoek te hebben ontvangen om boekwerken en kaarten alsmede lucht- en andere foto's van de betrokken plaats en de omgeving daarvan ter beschikking te stellen.

Gaconstateerd kon worden, dat een in het buitenland gevestigde organisatie van Russische emigranten contact heeft gezocht met hier te lande verblijvende Russische emigranten.

Dit contact, dat tot dusverre nog tot niets heeft geleid, had daarom de aandacht omdat deze Dienst een geval bekend is waarin bedoelde buitenlandse organisatie gepenetreerd bleek te zijn door een Sowjet-Russische agent.

Van de zijde van het Joegoslavische Gezantschap werd opnieuw een poging ondernomen om de tegenstellingen welke h.t.l. bestaan tussen de verschillende Joegoslavische organisaties te overbruggen door de diverse groeperingen tot samenwerking in één organisatie te bewegen. Tot dusver zijn pogingen in deze richting steeds gefrustreerd door het verzet van de op godsdienstige basis georganiseerde H.K. Slovenen, die de meerderheid vormen van de h.t.l. verblijvende Joegoslavische onderdanen.

Door observatie van de bemanning en analyse der monsterrollen van in Nederlandse havens verblijvende Russische schepen kon in de meeste gevallen de aan boord met het toezicht belaste functionaris worden geïdentificeerd.

Wederom werden -in samenwerking met het Ministerie van Justitie- op "de Rozenhof" te Almen ondergebrachte vluchtelingen gehoord, hetgeen tot dusverre nog niet geleid heeft tot het verkrijgen van in politiek opzicht waardevolle gegevens.



Door de communistische Perhimpunan Indonesia werden onder aanvoering van het motief, dat buitenlanders in Nederland geen politieke activiteiten mogen ontwikkelen en h.t.l. derhalve onvoldoende geestelijke vrijheid bestaat, pogingen in het werk gesteld de Indonesische autoriteiten te bewegen om te bevorderen dat hier te lande studerende Indonesiërs hun studie elders zouden voortzetten. Deze pogingen, welke blijkens de reactie van de Indonesische autoriteiten, die verklaarden elke in Nederland studerende Indonesiër geheel vrij te laten zijn studie al dan niet hier te lande voort te zetten, niet tot het beoogde resultaat hebben geleid, veroorzaakten evenwel grote onrust in brede kringen van Indonesische studenten.

Onder de Indo-Chinese studenten neemt de belangstelling voor de Chinese Volksrepubliek toe. Deze belangstelling wordt gestimuleerd door het blad "Oostenwind" van de Indo-Chinese studentenvereniging "Chung San Hui", dat vele (uit communistische Chinese pers overgenomen) artikelen over het huidige China bevat.

Ook de Indo-Chinese studentenvereniging "Chung Hwa Hui" heeft thans een bestuur, dat -in tegenstelling tot het vorige- grote belangstelling aan de dag legt voor de Chinese Volksrepubliek.

#### VERDACHTE NEDERLANDERS

De observatie van verschillende verdachte personen en groeperingen werd voortgezet. Daarin werden tevens betrokken enkele uit Rusland teruggekeerde Nederlanders, die in de jaren '40-'45 als frontarbeider of als militair derwaarts waren getrokken en sindsdien daar buiten kampen verbleven.

Rekening werd gehouden met de mogelijkheid dat zich onder hen wellicht personen bevinden, die met een bepaalde opdracht hier zijn gekomen.

In verband met de inschakeling van deze Dienst bij de behandeling van aanvragen om hernaturalisatie op basis van de wet tot wegneming van staatloosheid werden in een groot aantal gevallen (circa 1000 per maand) inlichtingen verstrekt aan het Ministerie van Justitie.

Tijdens de aan de gang zijnde onderhandelingen met Suriname en de Nederlandse Antillen betreffende de toekomstige structuur van het Koninkrijk werd bijzondere aandacht geschonken aan de activiteiten der hier te lande vertoevende nationalistisch georiënteerde Surinamers.

## ECONOMIE EN FINANCIEN

De Oost-Westhandel in strategisch belangrijke materialen blijkt nog steeds veelvuldig gebruik te maken van het intermediair van Nederlandse handelaren en expediteurs zonder dat daartegen op grond van de Nederlandse wetgeving kan worden opgetreden.

[voldoende

In dit kader trokken ettelijke transacties in koper en kwarts de aandacht. Ook een grote hoeveelheid kogellagers, vermoedelijk afkomstig uit Italië, passeerde ons land met bestemming Praag. Britse ondernemingen, voor welke het niet mogelijk is koper uit Engeland uit te voeren naar landen achter het IJzeren Gordijn, bereiken dit doel door uit Zweden afkomstig koper via Nederlandse havens naar Polen te verschepen.

Uit beschikbaar gekomen cijfermateriaal over 1952 is gebleken, dat de bedrijven welke bij de uitgifte van het dagblad "De Waarheid" zijn betrokken, wederom gevoelige verliezen hebben geleden.

Van de communistische bedrijven heeft overigens enkel de drukkerij Heiermann in 1952 een kleine winst geboekt. Bedoelde verliezen hebben in enkele gevallen reeds tot fiscale moeilijkheden geleid.

## RADIO

Ook in de afgelopen periode werd regelmatig aandacht besteed aan in Nederland werkende clandestiene radiozenders.

Vijftien van dergelijke, voor omroep- en reclame-doeleinden gebruikte, zenders konden door de Bijzondere Radiodienst der P.T.T. worden opgespoord en in beslag worden genomen, doch in geen van deze gevallen werd een politieke achtergrond geconstateerd.

## PREVENTIEVE BEVEILIGING

De samenwerking tussen de Militaire Inlichtingen Dienst en politie-autoriteiten heeft nu definitief regeling gevonden in een overeenkomst. Binnenkort zal in een circulaire, uit te zenden naar alle politie-verbindingen, mededeling worden gedaan van inhoud en datum van inwerkingtreding dezer overeenkomst. Regelingen met de Marid en de Luchtmachtstaf zullen ook spoedig kunnen volgen.

Het vraagstuk van de beveiliging van Nato- en Cosmic-documenten, waarover ultimo 1953 een voorstel werd ingediend, vormt nog steeds een onderwerp van bestudering bij militaire autoriteiten.

Werd in het vorig overzicht gemeld, dat de resultaten van een werkgroep, die zich bezig hield met het vaststellen van een voorschrift met betrekking tot de

physieke beveiliging van het nationale codebestel binnenkort zouden worden aangeboden, thans moet worden medegedeeld, dat alsnog overleg gaande is over een aantal punten, ten aanzien waarvan de overeenstemming nog niet volkomen bleek.

Het met Amerikaanse autoriteiten gehouden overleg over het verstrekken van gegevens in verband met visumaanvragen door Nederlanders doet verwachten dat thans door regelmatig mondeling contact een bevredigende afdoening van deze aanvragen in de geest als door de Ministerraad bedoeld zal worden verkregen.

De hoop was gevestigd op het verkrijgen van meer steun bij het mogelijk maken van de verwijdering van communistisch ingestelde personen werkzaam op bepaalde voor een sluitende beveiliging in aanmerking komende bedrijven door een meer systematisch geëntameerde toepassing van het ambtenarenverbod.

Behalve op de belangrijkste openbare nutsbedrijven en dan met het oog op het nog steeds zeer belangrijke percentage van communistische aanhangers in Amsterdam, vooral voor het gemeentelijk personeel aldaar, wordt het uitblijven van een toepassing van het ambtenarenverbod als een leemte gevoeld. Dit geldt ook in belangrijke mate voor een uiterst vitale overheidsdienst als de telefoondienst. Het uitblijven van richtlijnen voor de toepassing van het ambtenarenverbod zal een bestendiging moeten betekenen van de op dit gebied t.a.v. de personele beveiliging bestaande leemte.

Voortgegaan is met het leveren van bijdragen voor het Werkcomité Inwendige Veiligheid. Met dit voorbereidend werk gaat zeer veel tijd gemoeid en bij het verzamelen van de nodige gegevens blijkt telkens de gehele afdeling te moeten worden betrokken.

Op bepaalde punten werd in het vooroverleg dermate grote overeenstemming verkregen, dat dezerzijds reeds een aanvang werd gemaakt met de zeer uitgebreide werkzaamheden, die verricht moeten worden zodra de aanbevelingen van het Werkcomité worden overgenomen.

### EXPLOITATIE BUITENLAND

In verslagperiode werden van verschillende buitenlandse zusterdiensten zeer belangrijke rapporten en studies ontvangen over communistische en para-communistische organisaties en activiteiten.

De uitwisseling van gegevens omtrent de bewegingen van vooraanstaande buitenlandse communisten vond onverminderd voortgang; met de Franse en Engelse dienst werd tevens overeengekomen de bewegingen van Russische en satelliet-diplomaten nauwkeurig te volgen, terwijl met de Engelse en Amerikaanse dienst werd afgesproken gegevens uit te wisselen omtrent de z.g. politieke commissaris aan boord van Russische en satelliet-schepen.

Tenslotte vond vooral met de Engelse dienst een uitvoerige uitwisseling van gegevens plaats omtrent Griekse schepelingen, leden van de Griekse (communistische) zeelieden-organisatie O.E.N.O.

In Februari j.l. werd te Londen deelgenomen aan de driemaandelijkse bespreking van de vertegenwoordigers van de veiligheidsdiensten van de landen aangesloten bij het Brussels Pact. Punten van bespreking vormden o.m. de World Federation of Scientific Workers en de financiering van de communistische partijen; beide onderwerpen zullen op de eerstvolgende bijeenkomst wederom ter sprake komen.

Gewerkt werd ook aan de voorbereiding voor de deelneming aan de a.s. vergadering van het Special Committee van de R.A.V.O. waarin verschillende onderwerpen voorkomende op de "permanente agenda" van dit comité ter sprake zullen kunnen komen.



## EXPLOITATIE BINNENLAND

In de berichtgeving bestemd voor werknemers- en werkgeversorganisaties werd vooral de nadruk gelegd op de steeds intensiever gevoerde agitatie om eenheid van actie te bereiken met anders- en met ongeorganiseerde arbeiders.

Voorts wordt de aandacht gevestigd op de nieuwe koers, waarbij de E.V.C. wel productie-verhoging accepteert, maar uitsluitend door verbetering van het productie-apparaat waardoor arbeiders hogere lonen kunnen krijgen.

Het C.S.\*.V. werkte mee aan het geven van een goede voorlichting over het communisme door een boekje: "Organisatie van de G.I.N.", dat een vervolg is op: "Grondslagen van het Communisme" onder zijn leden te verspreiden.

*Het Communisme*

Bijzondere communistische activiteiten, speciaal voorzover regionaal voorkomend, werden afzonderlijk aan enkele Commissarissen der Koningin met wie periodiek mondelinge besprekingen plaats vinden, toegezonden. Als algemene onderwerpen welke behandeld werden kunnen worden genoemd: de verhoogde anti-E.D.G.-propaganda, de actie tegen de vestiging van Amerikaanse bases in ons land, de actie voor het instellen van een vrije dag op 5 Mei, propaganda voor de Oost-Westhandel en de opvoering der verkiezingsactiviteit.

Het contact met de pers door bemiddeling van de Directeur van de B.V.D. vindt regelmatig op bevredigende wijze plaats.

## OPLEIDING

Ter voorziening in een steeds duidelijker sprekende behoefte om ook buiten het personeel van de inlichtingendiensten zoveel begrip in de politiekorpsen voor het inlichtingenwerk op te wekken, dat elke politie-ambtenaar daaraan op zijn aangewezen terrein zal kunnen medewerken, is het noodzakelijk geworden om enige deskundige voorlichting over de betekenis van het communisme en omtrent de B.V.D. een element te doen vormen in de opleiding van politiepersoneel. In de opleiding van hoger personeel van rijks- en gemeentepolitie is daarmee reeds een aanvang gemaakt. De B.V.D. vervult een bescheiden aandeel in de opleiding van dit personeel op de school te Hilversum. Voorlopig zal deze gedragslijn t.a.v. lager personeel wel niet mogelijk zijn, omdat de opleiding van deze categorie nog zodanig gedecentraliseerd plaats vindt, dat een aandeel in de opleiding de B.V.D. veel te veel tijd zou kosten. Wel verleent de B.V.D. medewerking aan de cursussen van brigadiers en adjudanten van gemeentepolitie, welke tot doel hebben deze categorie een wat bredere scholing te geven. Deze cursussen worden regionaal gehouden, waardoor het voor de B.V.D. mogelijk is er aan deel te nemen, zonder dat dit veel tijd kost.

Bij de Rijkspolitie staat men i.v.m. het inlichtingenwerk nogal eens voor de moeilijkheid, dat de groepscommandanten -die in vele gevallen de benodigde inlichtingen moeten verschaffen- vaak onvoldoende op de hoogte zijn om de juiste medewerking te kunnen verlenen. Vandaar dat enkele malen voor deze categorie per district lezingen werden gehouden, die het inzicht bij de betrokkenen moeten vergroten. Tenslotte worden lezingen gehouden waaraan al het personeel van een korps gemeentepolitie deelneemt. Dit geschiedt alleen in de grotere korpsen, omdat er anders te veel tijd mee gemoeid zou zijn.

Bij alle bovenbedoelde gelegenheden is gebleken hoe nodig deze voorlichting is. Van de subversieve zijde van het communisme heeft men vaak maar weinig begrip, de noodzakelijkheid van een binnenlandse veiligheidsdienst wordt daardoor nauwelijks, van een plaatselijke inlichtingendienst veelal helemaal niet ingezien. De stemming ten opzichte van het inlichtingenpersoneel laat dikwijls te wensen over, omdat men daarin nogal eens een personeelsrecherche ziet en een verkeerd uitgelegde geheimzinnigheid bij dit personeel blijkt de geest in het korps te kunnen schaden. Een bijzondere vorm van voorlichting en dan in de eerste plaats een deskundige voorlichting zal deze bezwaren moeten opvangen en daarbij zal op een beroep tot medewerking van de B.V.D. gerekend dienen te worden omdat de korpschefs juist over de zaken waarover het hier gaat niet over de nodige deskundigheid beschikken.

#### CENTRALE DOCUMENTATIE

De personeelsbezetting bleef bij voortduring grote zorgen baren. Het aanbod van nieuwe krachten bleef ver beneden het gewenste aantal. Dit geldt speciaal voor vrouwelijk personeel, waaraan wellicht de omstandigheid niet vreemd is, dat jonge dames in het particuliere bedrijf belangrijk meer kunnen verdienen.

Door verbeterde werkmethoden konden ongewenste gevolgen van het personeelstekort worden opgevangen.

Het aantal te verwerken stukken nam gestadig toe.

Een aanvang werd gemaakt met het samenstellen van een catalogus op de aanwezige onderwerpsdossiers.

Een hoeveelheid materiaal werd overgedragen aan het Rijksbureau voor Oorlogsdocumentatie.

Nu over een vernietigingsmachine wordt beschikt kan ook voortaan regelmatig onder eigen toezicht de verwerking van waardeloos geworden gedruken en beschreven stukken plaats vinden, e.e.a. met inachtneming van de voor archiefstukken op dit gebied geldende wettelijke bepalingen. Met de eerste vernietigde porties is reeds enige ruimte verkregen.

ALGEMENE ZAKEN

De personeelssterkte nam in de periode van 16 December 1953 tot 15 Maart 1954 toe van 557 tot 566 man. Wederom betrof het hier voornamelijk lager en middelbaar personeel.

Hoewel 21 nieuwe arbeidskrachten werden aangenomen, bedroeg de toename der personeelssterkte slechts 9 man en wel tengevolge van 12 ontslagaanvragen. De cijfers van het vrouwelijk personeel bedroegen:

|                     |      |
|---------------------|------|
| nieuw aangestelden: | 12   |
| ontslagenen         | : 11 |

Het merendeel dezer ontslagaanvragen hield verband met een voorgenomen huwelijk.

De aantrekking van vrouwelijk personeel in de lagere rangen verliep zeer traag.

Hoewel ook bij andere Overheidsdiensten dit bezwaar wordt ondervonden, zijn deze moeilijkheden bij een veiligheidsdienst groter door de noodzakelijke selectie uit veiligheidsoverwegingen, de uit de uitvoerige anteceden-tenonderzoeken voortvloeiende vertraging van de behandeling der sollicitaties en door de vaak geringe bereidheid bij een veiligheidsdienst te werken.

Bij de totstandkoming van het nieuwe kantoorgebouw hebben enkele niet voorziene factoren stagnatie veroorzaakt, zodat nog niet is begonnen met het bouwrijp maken van het terrein.

Maar de totstandkoming van de nieuwbouw langer vergt dan genoemd was, doet zich dringend de behoefte gevoelen om uitbreiding van de bestaande ruimten met een perceel aan de Stadhouderslaan.

7-5-54